

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA PROJEKTU SPECIFICKÉHO VÝZKUMU

Specifický výzkum č. 2102 - Českoslovenští levicoví intelektuálové a SSSR v první polovině 20. století

Řešitelský tým:

Řešitel – doktorand: Mgr. Jana Papežová

Řešitel – akademický pracovník: PhDr. Jan Mervart, Ph.D.

Školitel (v době ukončení projektu): PhDr. Jan Mervart, Ph.D.

Pracoviště: HÚ FF UHK

Splnění cílů řešení:

Cílem projektu bylo analyzovat vztah československé levicové inteligence k Sovětskému svazu v průběhu 30. a 40. let 20. století jako tématu, jemuž nebyla v odborné literatuře domácí provenience dosud věnována dostatečná pozornost. Z širokého okruhu osobností československé levicové kulturní scény byli jako tzv. modelové příklady ke zpracování zvoleni historik, filozof a novinář Závaš Kalandra a spisovatelé a novináři Peter Jilemnický a Jiří Weil. Jedním z hlavních záměrů projektu bylo přitom sledovat, nakolik se jejich vztah k Sovětskému svazu proměňoval, nakolik ovlivňoval jejich vlastní tvorbu a nakolik jejich postoje ovlivnila osobní zkušenost s pobytem v této zemi.

Plánovaná knižní monografie Jany Papežové přibližuje životní osudy a především publicistické dílo Závaše Kalandry s vědomím, že jeho politická a kulturní žurnalistická tvorba představuje jedinečný pramen pro zachycení ideového vývoje levicového intelektuála a jeho poměru k Sovětskému svazu před druhou světovou válkou i po ní. Odborná studie Jana Mervarta se věnuje souběžně Peteru Jilemnickému a Jiřímu Weilovi, jejichž životní osudy si byly v mnohém podobné a jejichž literární tvorba poskytuje ojedinělý vhled do vývoje kulturní politiky Sovětského svazu, ale i vlivu, jaký měla sovětská kultura a ideologie na zahraniční myslitele. Zařazením všech výše uvedených osobností československé kulturní scény do společného výzkumného projektu se tak podařilo ukázat, jakými rozdílnými cestami se mohly osudy a tvorba levicových intelektuálů ovlivněných komunistickým hnutím vyvíjet.

V průběhu práce na studii o Jiřímu Weilovi a Peteru Jilemnickém došlo ke zjištění, že plánovaná syntetizující studie o československé levicové inteligenci by výrazně přesahovala rámec a časové možnosti projektu. Její autor, dr. Mervart, se nicméně v rámci projektu zúčastnil mezinárodní konference o bytové problematice v 19. a 20. století, pořádané Státním okresním archivem Mělník a Regionálním muzeem Mělník ve dnech 4.–5. května 2011 (příspěvek: „Nervózní lidé“ aneb ruské komunální bydlení ve „výjimečných“ časech).

V rámci projektu byly prostudovány materiály české i zahraniční provenience. Pro sepsání monografie věnující se Závaši Kalandrovi se stalo nezbytným získat potřebné materiály ve studovných periodik ve vybraných vědeckých knihovnách v ČR (Národní knihovna v Praze, Knihovna Národního muzea v Praze, Vědecká knihovna v Olomouci), pro zpracování odborné studie prostudování zahraniční literatury a ruských archivních fondů. Právě seznámení se zahraničními prameny poskytlo na uvedenou problematiku tzv. pohled z druhé strany. Z hlediska přístupnosti materiálů se jednalo především o bádání v dostupných fondech v archivech Ruské federace GARF a RGASPI: fond Všesvazové společnosti pro kulturní styky se zahraničím (VOKS), uloženého v GARF, č. f. 5283. Dalším cílem studia byly materiály Oddělení propagandy EKI uložené v RGASPI, č. f. 495. Součástí projektu byla

také aktivní účast na konferenci „Kontexty propagandy“, pořádané Univerzitou Pardubice a Východočeským muzeem v Pardubicích dne 24. listopadu 2011.

Výsledky publikační činnosti v OBD/RIV:

Výsledkem specifického výzkumu bude vydání odborné publikace v nakladatelství Pavel Mervart v první třetině roku 2012, řádně opatřené ISBN. PAPEŽOVÁ, Jana. *Publicista Závěš Kalandra*.

Dalším výsledkem projektu je společná studie Jana Mervarta a Jana Lomička v odborném zahraničním periodiku.

MERVART, Jan – LOMÍČEK, Jan. Evenings in Interhelpo – two Views of Czechoslovak Writers on the Soviet Union (Dva pohledy československých spisovatelů na zemi sovětů). *Prager wirtschafts- und sozialhistorische Mitteilungen*, Univerzita Karlova, 2011, č. 13, s. 11-29. ISSN 1803 – 7518.

Vyúčtování dotace:

Vyčerpané prostředky	Odměna	Povinné odvody 34,4%
Odměny zaměstnanců		
Stipendia	14 000	
<u>Ostatní náklady celkem</u>		
Náklady na pořízení hmotného nebo nehmotného majetku	5 000	
Další provozní náklady	550	
Služby	76 540	
Doplňkové (režijní) náklady	4 937	
Cestovné	41 795	
<u>Celkové vyčerpané prostředky</u>	142 822	

Celkem přidělené prostředky: 146 130,- Kč

Hospodářský výsledek: + 3 308,- Kč

V rámci celkových finančních prostředků bylo řešitelce projektu přiděleno pravidelné stipendium. Pro efektivní zpracování materiálu potřebného k výzkumu byl pořízen scanner v hodnotě 5 000,- Kč. V položce provozních nákladů byla původní částka 300,- Kč z důvodu nepředpokládaných výdajů navýšena o 250,- Kč (kopírování studijních materiálů ve Vědecké knihovně Olomouc a Národní knihovně v Praze a povinné prodloužení registrace tamtéž). Do položky služeb byly započteny mzdové výdaje (11 000,- Kč), překlad publikované studie do angličtiny (11 760,- Kč) a náklady spojené s tiskem publikace (53 780,- Kč). Přidělená částka na doplňkové náklady byla navýšena o 937,- Kč – důvodem bylo zakoupení odborné zahraniční publikace, která je v České republice obtížně dostupná, na doporučení recenzenta monografie. Finanční prostředky vyčleněné na cestovné v zahraničí a v České republice nebyly beze zbytku vyčerpány (zahraniční cestovné zůstatek 197,- Kč, cestovné v tuzemsku zůstatek 308,- Kč). V případě cestovného v rámci ČR (pracovní cesty do Prahy a Olomouce) bylo jedním z důvodů mimořádné zlevnění ceny jízdného vlakové dopravy na trase Hradec Králové – Praha na podzim 2011. Hospodářský výsledek byl +3 308,- Kč. Tato skutečnost byla konzultována s Referátem vědy a zahraničních styků FF UHK a bylo rozhodnuto, že zbylá částka bude přidělena jako finanční odměna spoluřešiteli projektu dr. Janu Mervartovi.

V Hradci Králové dne 9. ledna 2012

Mgr. Jana Papežová